

GAZDASÁG

Orbán Szegeden: Az ELI-vel zárkózik fel Európa a világhoz + FOTÓK

Ez a tartalom archív! A cikkben szereplő információk a megjelenés óta megváltozhattak.

Megjelent: 2017.05.23. 12:34

Szerző: **Varga Anna**

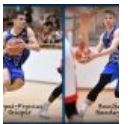
Megosztás 0

„Az ELI nem olyan beruházás, amivel Európához felzárkózunk, hanem az az a beruházás, amellyel Európa felzárkózik a világhoz” – jelentette ki Orbán Viktor miniszterelnök a lézerközpont átadóján, amelyen Magyarország modern kori története legnagyobb tudományos beruházásának nevezte a több mint 70 milliárdos projektet.

„Magyarország akkor lehet a jövő nyertese, ha tudományos kutatóközpontok egész hálózatát hozzuk létre, hogy hazánk ne csak termelési, hanem kutatás-fejlesztési központtá is válhasson” – szögezte le Orbán Viktor miniszterelnök Szegeden. Az ELI átadóján tartott beszéde elején megjegyezte, kevés masírozó szovjet katona gondolta volna, hogy ebből a földből egyszer egy lézerközpont fog kibújni. „Ha igaz volt a választási kampányban olvasható felirat, miszerint ‘Tovariszi konyec’, akkor azt tudjuk mondani, hogy ez a folyamat a mai napon – legalábbis ezen a területén Magyarországnak – lezárult, visszafordíthatatlanná vált, ebből többet laktanya már nem lesz” – fűzte hozzá. Orbán azt mondta, ezt az intézményt a magyarok nem ajándékba kapták, ennek a beruházásnak a megvalósítását azért nyerhette el hazánk, mert a másik két társintézményt építő országgal együtt vállalták, hogy ezt a lézerközpontot részben saját pénzből felépítik. Megjegyezte, komoly viták előzték meg a beruházást, hogy egyáltalán megengedheti-e Magyarország magának azt, hogy 70-80

FRIS

milliárdos összeget egyetlen nagyberuházásra fordítson, végül a megvalósítás mellett döntöttek, közvetlenül a gazdasági válság után, amikor is nemcsak Európa volt gyenge, hanem azon belül hazánk is. Ahogy Orbán mondta, akkor Magyarország közelebb járt a csődhez, mint Görögország. „2011-ben úgy döntöttünk, hogy megépítjük Magyarország modern kori történelmének legnagyobb tudományos berendezését. Tudtuk, hogy ennek a lézerközpontnak a felépítése méltó állomása lesz a magyar tudomány történetének és abban reménykedtünk, hogy majd megkoronázza Nobel-díjasaink munkáját is” – fogalmazott a miniszterelnök. Kitért arra is, van egy tévhit, mely szerint a kormány által létrehozott beruházás egy ellenzéki vezetőség városban vereségre van ítélve. Orbán szerint erre rácáfol a Szegeden megvalósult ELI, mert megmutatta, hogy bár vannak nézetkülönbségek – ahogy ez természetes is a demokráciában – de ha a jövőért dolgoznak, akkor egyet tudnak érteni. „Szegeden bebizonyosodott, ha az ország és a város érdekeiről és jövőjéről van szó, akkor az árkokat igenis át lehet hidalni” – fűzte hozzá.

A kormányfő leszögezte, az ELI nem olyan beruházás, amivel Európához felzárkózunk, hanem az az a beruházás, amellyel Európa felzárkózik a világhoz. Azt mondta, ez azt jelenti, hogy az épületkomplexum és a benne lévő berendezések reményei szerint elhelyezi Magyarországot a világ tudomány térképén, s talán ki is emeli ott. Felhívta a figyelmet arra, hogy ezt a komplexumot nem szabad önmagában nézni, annyit ér ugyanis, amennyit az ELI-t használó fejlesztők és kutatók ennek a segítségével el fognak érni. „Látnunk kell mögötte a magyar tudományos kutatás intézményrendszerének elmúlt években lezajlott megújítását, érdemes látni az MTA Lendület Programját és a Szegedi Tudományegyetemet, az MTA Szegedi Biológiai Központját és az idén az Európai Unió kiválósági pályázatán elnyert Magyar Molekuláris Medicina Kiválósági Központot is, amit Szegeden alakítanak ki” – sorolta, hozzátéve, hogy ez utóbbi intézmények a Nemzeti Kutatási Fejlesztési és Innovációs Hivatal pályázatainak az előtűnt álló években több 10 milliárd forint kutatási támogatást nyertek el. Méltatta az SZTE-n folyó tudományos munkát, s úgy értékelt, hogy az ELI a világ minden tájáról idevonzhatja a kutatókat és diákokat egyaránt.

Lehrner Lóránt, az ELI-HU Nonprofit Kft. ügyvezetője emlékeztetett, már a tervezés során is speciális tulajdonságokat kellett figyelembe venni, amihez igazodva egyedi építészeti megoldásokat alkalmaztak. Ilyen volt például a speciális cölöpözés, a rezgésmentes alap vagy épp a tiszta terek kialakítása. Elmondta, hogy a műszaki munkálatokkal párhuzamosan a lézerberendezésekkel kapcsolatos beszerzések is zajlottak, s ezek nagy része le is zárult. „Az ELI-ALPS hamarosan elérhető infrastruktúráját a rendkívül nagy időfelbontással végezhető alap- és alkalmazott kutatások szolgálatába kívánjuk állítani, elsősorban fizikai, biológiai, kémiai, orvosi és az anyagtudományok területén. A kutatóközpont egyedülálló lézerforrásai az úttörő másodlagos forrásokkal és technológiákkal közösen új eszköztárat fog majd biztosítani,

és új távlatokat fognak nyitni a kísérleti kutatásokban, nemcsak a kutatói, hanem az ipari felhasználási területen is” – fogalmazott Lehrner Lóránt. Emlékeztetett arra is, hogy a szegedi beruházáson kívül cseh és román pillére is van a nagyprojektnek. Az ELI-HU Nonprofit Kft. ügyvezetője kérdésünkre elmondta, a berendezések beköltöztetése heteken belül megkezdődik, a kicsomagolás és összeszerelés, majd a próbaüzem hetekig is eltart, és várhatóan már idén nyáron valamilyen tesztüzem is elindul. Összesen öt lézeres berendezés érkezik majd, a cél, hogy 2018-19 fordulójára kész legyen az épület. Hozzátette, most hogy megkapták az épületet, a kollégák napokon belül be is költöznek.

2014 februárjában tették le az ELI alapkövét, tavaly novemberben tartottak **sajtóbejárást**, amelyen Lehrner Lóránt, az ELI-HU Nonprofit Kft. ügyvezetője arról nyilatkozott a SZEGEDma.hu-nak, hogy az idei és a 2018-as esztendő legfontosabb feladata, hogy emberekkel, eszközökkel, technológiával töltsék meg a 25 ezer négyzetméteres komplexumot, hogy 2018 végére, legkésőbb 2019 év elejére már teljes kapacitással működhessen az ELI.

Az ELI-ALPS (Extreme Light Infrastructure Attosecond Light Pulse Source) projekt célja egy lézereken alapuló, egyedülálló kutatóintézet létrehozása, amelyben mind a lézerimpulzusok, mind pedig segítségükkel előállított további fényforrások a nemzetközi kutatók rendelkezésére állnak. Az átadón *Tölgyesi Viktória*, az ELI-HU Nonprofit Kft. koordinációs igazgatója arról tájékoztatót, hogy az ELI abban fog kitűnni a világon, hogy a szegedi komplexumban lehet egy másodperc alatt a legtöbb, s egyúttal a legrövidebb impulzusokat előállítani. „Ezekkel az impulzusokkal pedig megfigyelhetőek lesznek a molekulákban, atomokban zajló elemi folyamatok, a szilárd testek és a biológiai molekulák belsejében zajló folyamatok” – részletezte.

A szegedi lézereközpont öt épületének alapterülete mintegy 24,5 ezer négyzetméter, építését a Strabag-Swietelsky konzorcium végezte. Az „A” épületben a kísérleti területek, a „B” épületben a laborok, előkészítő műhelyek, kutatói irodák kaptak helyet, a tudásközpontként is szolgáló fogadó épületben található a konferenciaterem, a könyvtár, a szeminárium termek, a menedzsmentirodák és az étterem, emellett külön épületben működnek a kiszolgáló, karbantartó egységek, illetve a porta. A központ az Európai Unió – a szegedi mellett prágai és bukaresti helyszínnel megvalósuló – tudományos nagyberuházása, az ELI magyar pillére. Az intézet a fizika, biológia, kémia, valamint az orvosi és anyagtudományok területén rendkívüli nagy időfelbontással végezhető alap- és alkalmazott kutatásokhoz biztosít a világon jelenleg egyedülálló infrastruktúrát. A projekt költségvetése több mint 70 milliárd forint, ami tartalmazza a kutatási eszközök beszerzését is, s ennek 85%-át az Európai Unió Európai Regionális Fejlesztési Alap biztosítja.